

31726
31726
31726

ПРОТОКОЛИ СЕНата

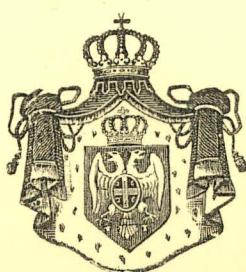
И

НАРОДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА

КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

У САЗИВУ ЗА 2. ЈУНИ 1903. ГОДИНЕ

У БЕОГРАДУ

БЕОГРАД

ПИТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ПИТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРВИЈЕ

1903.

У Београду
1. јануара 1904.
Београд

3172/2
32926

ПРОТОКОЛИ СЕНАТА И НАРОДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

У САЗИВУ ЗА 2. ЈУНИ 1903. ГОДИНЕ

У БЕОГРАДУ

32926

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЈЕВИНЕ СРБИЈЕ
1903.

НАРОДНО ПРЕДСТАВНИШТВО КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИШТВО

Председник Народне Скупштине,

А. М. Стanoјевић

Потпредседници Народне Скупштине:

Стојан Рибарац

Љуба Стanoјевић

Секретари Народне Скупштине,

Љубомир Давидовић

Иван Павићевић

Настас Петровић

Коста Стојановић

Свет. Карамарковић

Председник
Народног Представништва
Председник Сената,

Петар Велимировић

Потпредседник Сената,

Глиша Гершић

Домаћин Сената,

Светозар Милосављевић

Секретари Сената,

Доброслав М. Ружић

Д-р Стanoјло Вукчевић

Светозар К. Поповић

Чланови Народног Представништва

А. И. Нешић	Владимир Антонијевић	Ђуро Јеремић	Јован Николић
Алекса Пантић	Влада Љотић	Ђорђе М. Сушић	Јован Станковић
А. Фотић	Владимира Јовановић	Ђорђе С. Новаковић	Јорѓај Марјановић
Антоније Марич	Гаврило Лађевац	Ђорђе С. Симић	Јоца Селић
Анта Радосављевић	Глиша Ђукић	Др. Живан Јашин	Јован Јовановић (млађи)
Акса Живановић	Димитрије Илиџановић	Живан Сретеновић	Јеврем Андоновић
Алекса С. Јовановић	Димитрије Коџић	Живојин Тајсић	Јован М. Жујовић
Андра Николић	Драгољуб Божиновић	Илија Илић	Јован Мишиковић
Арса Дреновац	Драгомир Лазаревић	Илија Х. Илић	Јован М. Шаранац
Арон Нинчић	Драгомир М. Поповић	Др. Илија Коловић	Коста Борисављевић
Андра Ђорђевић	Давид Милановић	Архиеп. Беогр. и Митрои.	Др. Лаза Илић
Богдан Милановић	Димитрије Радовић	Србије Инохентије	Др. Лаза Пачу
Божа Кунатровић	Драгутин Стаменковић	Јаков П. Чорбић	Лазар Р. Јовановић
Васа Радовановић	Ђока Аћелковић	Јеврем Борић	Љубисав Благојевић
Васиљко Цветановић	Ђока Станимировић	Јеврем Томић	Љубомир Пауновић
Велимир Карић	Ђока П. Урошевић	Јеротије Лукић	Љубомир Каљевић
Владислав Павловић	Ђорђе Брачинац	Др. Јован Данић	Љубомир Ковачевић
Војин Кирковић	Ђорђе Михајловић	Јован Јовановић (старији)	Љубомир Сретенови
Веселин Милекић	Ђорђе Стојковић	Јован Мицић	

Малиша Атанацковић
 Марјан Вељковић
 Матеја Кирић
 Мата Радојковић
 Милентије Божовић
 Михајло Душманић
 Михајло А. Поповић
 Милан Мостић
 Миленко Живановић
 Милосав Радојковић
 Милисав Ј. Чолић
 Милош Ј. Павловић
 Милош Ф. Косић
 Милутин Јов. Анђелић
 Милутин Станојевић
 Миљко Протић
 Др. Мита М. Поповић
 Мита Теокаровић
 Митар Мићић

Михаило Зотовић
 Михаило Јовановић
 Михаило Мартинић
 Мића Бранковић
 Милутин С. Богићевић
 Миливоје Савић
 Милија Миловановић
 Милутин Марковић
 Др. Мих. В. Вујић
 Мих. Срећковић
 Милан Арсенијевић
 Никодије С. Милетић
 Никола Живковић
 Никола Милосављевић
 Епископ Никанор
 Никола П. Пашић
 Никола Д. Стевановић
 Обрен Вучићевић
 Обрен Јешић

Павле Јанковић
 Павле Смиљанић
 Др. Павле Бота
 Панта Туцаковић
 Шера Максимовић
 Прокла Џрниловић
 Павле Савић
 Павле Вуковић
 Павле Михајловић
 Радоје Обрадовић
 Радисав Митровић
 Риста С. Поповић
 Сава Илић
 Сава Марковић
 Светислав Новаковић
 Светислав Симић
 Сима Д. Катић
 Сотир М. Балтезовић
 Станко Кокановић

Станко Петровић
 Станоје Станковић
 Стеван Стојиљковић
 Стојан Данчевић
 Стојан Лукић
 Страхиња Поповић
 Станимир—Мира—Ракић
 Сава Грујић
 Светозар Гвоздић
 Светомир Николајевић
 Стојан Бошковић
 Стојан Новаковић
 Тома Стјанић
 Тодор Ј. Мијајловић
 Филип Милојевић
 Христа С. Крајничанин
 Чеда А. Костић
 Чеда Радовић
 Чеда Мијатовић

ПРОТОКОЛ ПРВЕ СЕДНИЦЕ СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

друже 2. јуна 1903. год. у Београду у краљевом двору.

Председавао председник,
Петар Велимировић

Привремени секретар,
Доброслав Ружић

Почетак у 9¹/₄ часа пре подне.
Присутни су сви г. г. Министри.

1.
Председник Сената **Петар Велимировић** отвара састанак, и према чл. 2 закона о пословном реду у Сенату предлаже г. г. **Доброслава Ружића** и д-р. **Станојла Вукчевића** да, као најмлађи сенатори, заузму привремено секретарска места, док се Сенат не конституише. За тим позва привременог секретара д-р. **Станојла Вукчевића** да прочита указ владе Краљевине Србије, којим се поставља за Председника Сената **Пера Велимировић**, сенатор.

Привремени секретар д-р. **Станојло Вукчевић** чита указ. За овим се приступило прозивци сенатора, да би се видело има ли довољан број за решавање. На окупу је било 35 сенатора.

Сенатор **Љуба Ковачевић** пита Председништво, да ли су позвани и они сенатори који се налазе на страни.

Председник Сената **Пера Велимировић** изјављује, да је сенаторе позвала Влада, и према томе она ће и знати да ли су до тична господа позвана или не, и он ће, ако г. **Ковачевића** то интересује, упитати за то кога од чланова Владе.

После овога положили су заклетву 4 нова и 2 стара сенатора, Г. г. **Арон Нинчић**, **Андра Ђорђевић**, **Владимир Јовановић**, **Лаза**

Р. Јовановић **Андра Николић** и **Стојан Бошковић**.

За тим се приступило избору секретара, и изабрани су: **Доброслав Ружић**, д-р. **Станојло Вукчевић**, **Јован Јујовић** и **Светозар К. Поповић**.

По избору секретара приступило се избору домаћина и изабран је г. **Светозар Милосављевић**.

Домаћин **Светозар Милосављевић** захваљује сенаторима на поверењу са изјавом, да ће се трудити да то поверење и оправда.

Председник Сената **Пера Велимировић** саопштава Сенату, да су г. г. **Јован Јујовић**, **Јеврем Андоновић** и **Анта Богићевић** јавили, да због слабости не могу доћи на седницу, да је последњи подне и оставку на сенаторски положај. За тим даје одмор, док се не отворе седнице Народног Представништва.

2.

Председник Сената **Пера Велимировић** продужује седницу и даје реч г. Министру Председнику.

Председник Министарског Савета **J. Ђ. Авакумовић** чита акт владин о отварању седнице Народног Представништва који гласи:

»Народном Представништву.

Познатим догађајем ноћу између 28. и 29. маја ове године у коме је бивши Краљ

Александар лишен живота, Србија је остала без Краља и наследника престола.

Кад су у зору 29. маја то сазнали пријатељи Отаџбине, састали су се одмах на саветовање и договор: шта је у интересу земље и народа потребно радити у прилици створеној тим догађајем.

Резултат саветовања о томе био је састав Владе, како је то обзнатијено српском народу званичним „Српским Новинама“ 29. маја ове године.

Примајући на тај начин управу Отаџбине, Влада је сматрала за своју прву и најпречу дужност, да се стара о држању мира, реда и законитости у земљи и да сазове Народно Представништво да оно изврши избор Краља Србије.

Са уверењем, да тај избор треба извршити путем и начином уставним, Влада је вратила у важност Устав од 6. априла 1901. године са законима, који су важили пре државног удара од 24. марта ове год. и сазвала је данашње Народно Представништво, које је изабрано и састављено уставним путем.

Влада са задовољством констатује, да је потпомогнута свесним држањем народа и патриотске јунаке српске војске, одржала потпун ред и мир.

Убеђена, да је тиме испунила дужност према Отаџбини у овако озбиљном времену, Влада оставља Народном Представништву оцену догађаја од 29. маја ове године и рада данашње Владе после тога догађаја.

А, у исто доба, отварајући овим седнице конституисаног Народног Представништва, Влада га позива, да испуњавајући своју дужност према Отаџбини изврши избор Краља и донесе одлуке о Уставу.

У то име Влада поздравља Народно Представништво са жељом: да његов рад донесе Отаџбини срећу и напредак.

Живео српски народ!“

Председник Сената *Пера Велимировић* предлаже Сенату текст одговора сенатског на акт владин који гласи:

„Сенат у оцени догађаја од 29. маја приhvата и с одушевљењем поздравља ново стање, које је наступило као после-

дица тога догађаја, и сложно и једнодушно проглашује потпуну заједницу осећања између српскога народа и целокупне војске српске.

Сенат одаје пуно признање војсци на њеном држању, и сматрајући њен рад и поступак у овој прилици као израз тешких и критичних тренутака Сенат га одобрава. Српска војска је вазда била и остаје одбрана Отаџбине, потпора реда и законитости и залога за свету и сјајну будућност Србије.

Одајући признање Влади на осведоченом родољубљу, које је показала у овим судбоносним тренуцима и потпуно одобравајући све њене одлуке и поступке, Сенат одлучује да ова Влада води и даље послове земаљске до избора и долaska Новога Краља.“

За тим саопшти Сенату одлуку Народне Скупштине односно измене Устава и неких политичких закона, која гласи:

„Народно Представништво једногласно одлучује да се враћа на снагу Устав од 22. децембра 1888. године и сви закони који су по њему донесени са изменама и допунама које су потребне према данашњим политичким приликама, и које ће се донети још у току овога сазива Народног Представништва и пре него се изабрани Владалац на њу закуне.“

У исто време предлаже Сенату да се овај предлог огласи за хитан и да се изабре уставотворни одбор, који ће о њему донети свој извештај Сенату.

Потпредседник Сената Гл. Гершић моли Сенат да обрати пажњу на сенатски пословник односно оглашавања предлога за хитне.

Председник Сената Пера Велимировић даје десет минута одмора ради споразума односно бирања 7 чланова тога одбора.

3.

Председник Сената Пера Велимировић позива сенаторе да приступе избору тога одбора. За тим је наступило тајно гласање и изабрана су ова господи: *Никола Пашић*, *Андра Николић*, *Д-р Лаза Пачу*, *Димит-*

рије Радовић, Јован Мишковић, Ђорђе Симић и Светозар Милосављевић. Председник моли да одбор одмах приступи оцени тога предлога и даје одмор.

4.

После одмора

Председник Сената Пера Велимировић умольава известиоца, г. Андру Николића, да прочита извештај одборски. Пошто је прочитан одборски извештај, — позива сенаторе да приступе поименичном гласању,

Сенатор Д-р Станојло Вукчевић противан је враћању закона општинског од 1888. године.

Председник Пера Велимировић напомиње да се сада не може о томе решавати, пошто се још не зна који ће се закон повратити.

После овога приступило се гласању: предлог је примљен са 37 гласова против 1.

Председник Сената Пера Велимировић позива сенаторе у заједничку седницу ради избора новога Краља.

Сенатор Драгутин Стаменковић мисли да, ако је враћен Устав од 1888. године, — онда Сенат више не постоји.

Председник Сената Пера Велимировић мисли да се Устав може вратити тек кад се санкционише, а ово је само улазак у посао.

Сенатор Драгутин Стаменковић изјављује да је разумео да се враћа Устав, а не да се тек улази у посао.

Мисли да то треба објаснити.

Сенатор Стојан Бошковић мисли да је погрешно разумевање г. Стаменковића, јер ће и Устав и закони моћи важити тек онда, кад их Краљ потпише.

Министар утрашњих дела г. Стојан Протић слаже се потпуно са тумачењем г. Бошковића: све ће се измене претрести у Народном Представништву и после однети на потврду Краљу, — и онда је то свршено дело.

Сенатор Драгутин Стаменковић изјављује да, ако се мислило овако, како су протумачили г. г. Стојан Протић и Стојан Бошковић, — онда је погрешна стилизација.

Потпредседник Гл. Гершић мисли да ову ствар треба на чисто извести. По редакцији тога предлога могло би се збила разумети, да се измене и допуне односе само на те политичке законе, а не на Устав, с тога би требало тачно казати, да ли се те измене односе како на Устав, тако и на политичке законе, који из њега потичу; и према томе, док се те измене и допуне не претресу у Народном Представништву, не може се казати да је примљено.

Сенатор Никола Пашић тражи да се објашњење г. Гл. Гершића унесе у протокол. Они у одбору нису могли ни у колико мењати скупштинску редакцију, да се само ствар не би поново враћала у Народну Скупштину.

Министар финансија Д-р Воја Вељковић изјављује да је он, присуствујући седницама Народне Скупштине, у неколико друкчије разумео ту одлуку Народне Скупштине. Скупштинско је тумачење: да и Устав од 1888. године и закони који из њега потичу, имају да важе пре доласка новога Краља, тако да се Краљ има на тај Устав и заклети, али и Устав и закони са изменама и допунама ступају у живот одмах, — а то је, нема сумње, сасвим друго тумачење, но што је изнео г. Гершић.

Сенатор Никола Пашић мисли да, како су ова два противна мишљења, да би у овом случају требало чути и владино мишљење, како се има разумети ова одлука.

Потпредседник Гл. Гершић поново наплашује да тај Устав с тим законима не може одмах ступити у живот, већ тек пошто се измене и допуне донесу. Што се пак тиче питања, да ли ће они, т. ј. Устав и закони, ступити пре доласка новог Краља или не, — он, према тумачењу г. Вељковића, разуме овако скупштинску одлуку: измене и допуне у Уставу и политичким законима донеће се пре доласка новога Краља. И кад је пређе казао: кад га Краљ потпише, хтео је рећи, да ће он то акцептовати и под тим условом доћи на престо.

Сенатор Никола Пашић моли владу да да своју изјаву.

Председник Министарског Савета Ј. Ђ. Авакумовић изјављује у име Владе, да је Влада потпуно сагласна са одлуком Народне Скупштине онако како је она у одбору сенатском усвојена; и моли Сенат да је и он прими с уверењем, да ће Влада легалним путем поћи на рад ка срећи и напретку српскога народа.

Председник Сената Пера Велимировић пита Сенат, да ли прима одлуку Народне Скупштине.

Сенат прима. За овим председник позва сенаторе да дођу у заједничку седницу ради избора новога Краља.

Састанак је закључен у 12 часова.

Председник Сената,

Пера Велимировић с. р.

Секретар,

Доброслав Ружић с. р.

ПРОТОКОЛ

ПРВЕ СЕДНИЦЕ

НАРОДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА

ДРЖАЊЕ 2. ЈУНА 1903 ГОДИНЕ У 12 ЧАСОВА ПРЕ ПОДНЯЕ

У КРАЉЕВОМ ДВОРУ

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК СЕНата

Г. ПЕТАР ВЕЛИМИРОВИЋ

СЕКРЕТАР

Г. ДОВРОСЛАВ М. РУЖИЋ

Присутни су сви г. г. Министри.

Председник Сената г. Петар Велимировић отвори седницу Народног Представништва са изјавом, да су и Народна Скупштина и Сенат у својим данашњим седницама донели одлуку о промени Устава, која гласи: „Народно Представништво једногласно одлучује да се враћа на снагу Устав од 22. децембра 1888 год. и сви политички закони који су по њему донесени са изменама и допунама које су потребне према данашњим политичким приликама и које ће се донети још у току овога сазива Народног Представништва и пре него се изабрани Владаоца. Гласање ће бити поименично и јавно, прво посланици Народне Скупштине, после чланови Сената. После тог говора Народно је Представништво стојећи бурно и одушевљено узвикнуло: Живео Петар Карађорђевић, Краљ Србије.

Председник позива да се поименично гласа.

Секретар г. Љуба Давидовић прозива г. г. посланике. Гласало је свега 119 посланика, и сви су гласали за Кнеза Петра Карађорђевића.

Секретар г. Д-р Станојло Вукчевић прозива г. г. сенаторе. Гласало је свега 39 сенатора. Сви су гласали за Кнеза Петра Карађорђевића.

Председник Сената г. Петар Велимировић констатује да је на окупу 158 чланова Народног Представништва, и да су сви гласали за Кнеза Петра А. Карађорђевића.) Народно Представништво узвикује: Живео Кнез Петар Карађорђевић, Краљ Србије!) — и проглашује да је за Краља Србије са правом наслеђа престола у Његовој династији изабран.

К Н Е З

ПЕТАР А. КАРАЂОРЂЕВИЋ.

А после овако свечаног чина и историјског тренутка, кад смо за Краља Србије изабрали унука Великог и Славног Карађорђа, а на домаку стогодишњице Устанка Српског Народа, мисли да је право, да у овој свечаној и историјској прилици узвикнемо: Слава Карађорђу!

(Народно Представништво одазва се са: Слава му!)

Потпредседник Сената г. Глиша Гершић у име Председништва изјављује најтоплију захвалност Народном Представништву, честита на једнодушности, којом је извршен овај свечан историјски чин, који ће у народу наћи једнодушно признање, а у иностранству импоновати. А нека би та једнодушност била знамење лепших дана и боље будућности, а залога љубави и слоге између Владаоца и Народа, (Народно Представништво узвикује: Живео!) која је основа за правилно развиће наше земље. У то име и он узвикује: Живео Краљ Србије Петар Карађорђевић! Живео Народ српски! Живела јуначка српска војска! (Народно Представништво узвикује бурно: Живео! Живела!)

Председник Министарског Савета г. Јован Авакумовић изјављује у име своје и својих другова најтоплију захвалност на избору Кнеза Петра А. Карађорђевића. Уверен је да ће овај избор у име Бога донети среће и напретка, и у то име кличе: Живео Краљ Србије Петар Карађорђевић! (Народно представништво одазива се бурним: Живео!).

Председник Сената г. Петар Велимировић објављује Народном Представништву да ће Председништво саопштити овај избор депешом изабраном Краљу, и у име Народног Представништва честитаће Му. Мисли да би требало за ношење изборног акта изабрати депутацију Народног Представништва, и тога ради заказује другу седницу у 5 часова после цдне.

Седница је закључена у $12\frac{3}{4}$ часова.

Председник
Народне Скупштине,

А. М. Станојевић с. р.

Потпредседници
Народне Скупштине,

Стојан Рибарац с. р.

Љуба Станојевић с. р.

Секретари
Народне Скупштине,

Љубомир Давидовић с. р.

Иван Павићевић с. р.

Настас Петровић с. р.

Коста Стојановић с. р.

Свет. Карамарковић с. р.

Председник
Народног Представништва
Председник Сената,

Петар Велимировић с. р.

Потпредседник Сената,

Глиша Гершић с. р.

Домаћин Сената,

Светозар Милосављевић с. р.

Секретари Сената,

Доброслав М. Ружић с. р.

Д-р Станојло Вукчевић с. р.

Светозар К. Поповић с. р.

Чланови Народног Представништва

А. И. Нештић	Борђе Ј. Мијајловић	Љубомир Каљевић	Никола П. Пашић
Алекса Пантин	Борђе С. Стојковић	Љубомир Ковачевић	Н. Д. Стевановић
А. Фотић	Буро Јеремић	Љуба Сретеновић	Обрен Вучићевић
Антоније Марић	Борђе Л. Сушић	Малиша Атанацковић	Обрен Јешић
Анта Радосављевић	Борђе С. Новаковић	Марјан Вељковић	Павле Јанковић
Акса Живановић	Борђе С. Симић	Матеја Кирин	Павле П. Смиљанић
Алекса С. Јовановић	Др. Живан Јамић	Мата Радојковић	Др. Павле Бота
Анд. Николић	Живан В. Сретеновић	Мелентије Божовић	Панта Туџаковић
Арса М. Дреновац	Живко Стевановић	Мијајло М. Душманић	Пера П. Максимовић
Арон Нинчић	Жив. С. Тајсић	Мијајло А. Поповић	Прокла Џрниловић
Андра Борђевић	Илија Х. Илић	Милан Мостић	Павле Ј. Вуковић
Богдан Милановић	Илија Илић	Миленко Живановић	Павле К. Мијајловић
Божа Кунатровић	Др. Илија Коловић	Милосав Ј. Радојковић	Радоје Обрадовић
Васа Радовановић	Архиен. Беогр. и Митроп.	Милосав Ж. Чолић	Радисав Митровић
Васиљко Цветановић	Србије Иконкиће	Милош Ж. Павловић	Риста С. Поповић
Велимир Карић	Јаков П. Чорбин	Милош Ф. Ђосић	Сава Марковић
Владислав Павловић	Јевр. Ф. Борић	Милутин Јов. Анђелић	Светислав М. Новаковић
Војин Ћирковић	Јеврем Б. Томић	Милутин Станојевић	Светислав Ст. Симић
Веселин И. Милекић	Јеротије М. Лукић	Миљко Протић	Сима Д. Катић
Владимир Антонијевић	Др. Јован Данић	Др. Мита М. Поповић	Сотир М. Балтезовић
Влад. Јотић	Јован С. Јовановић	Мита Теокаровић	Станко Кокановић
Владимир Јовановић	Јован И. Мићић	Митар Мићић	Станко М. Петровић
Гаврило Лађевац	Јован П. Николић	Михајло С. Зотовић	Станоје Х. Станковић
Глиша Дукић	Јован Станковић	Михаило Јовановић	Стева Стојиљковић
Димитрије Илиџановић	Јорѓаја Марјановић	Мих. Мартинац	Стојан Џанчевић
Димитрије Ј. Коцић	Јоца М. Селић	Мића Бранковић	Стојан М. Лукић
Драгољуб М. Божиновић	Јован С. Јовановић	Милутин С. Богићевић	Страхиња Б. Поповић
Драгомир Лазаревић	Јоца Ј. Јовановић	Миливоје Савић	Станимир—Мире Ракић
Драгомир М. Поповић	Јов. Мишковић	Милија Миловановић	Стојан Бошковић
Драгутин М. Поповић	Јован М. Шаранац	Милутин Марковић	Тома Стјајић
Давид Милановић	Коста Борисављевић	Др. Мих. В. Вујић	Тодор Ј. Мијајловић
Димитрије Радовић	Др. Лаза Илић	Мих. Срећковић	Филип Милојевић
Драгутин Стаменковић	Др. Лаза Пачу	Милан Арсенијевић	Христа С. Крајинчанић
Ђока Анђелковић	Лазар Р. Јовановић	Никодије С. Милетић	Чеда А. Костић
Ђока Станимирковић	Љубисав Благојевић	Никола Живковић	
Ђока П. Урошевић	Љубомир Пауновић	Никола Милосављевић	
Ђока Ј. Брачинац	Љубомир Радојевић	Епископ Нишки Никанор	

ПРОТОКОЛ ДРУГЕ СЕДНИЦЕ

НАРОДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА

држане 2. јуна 1903. год. у Београду у Краљевом двору

Председавао Председник Сената,

Петар Велимировић

Секретар,

Д-р Ст. Вукчевић

Приступни су сви г. г. Министри.

Председник отвори седницу у $7\frac{1}{2}$ часова после подне, и даде реч г. Председнику Министарства.

Председник Министарског Савета г. Јован Ђ. Авакумовић: Браћо, пре но што пређемо на дневни ред, имам да испуним пријатну дужност, да Вам прочитам депешу Нашег милог Краља, Који је одговорио на депешу Министарства.

Депеша гласи:

Господину Министру Председнику

Јовану Авакумовићу

ВЕОГРАД.

»Дубоко сам потресен сјајним доказима оданости драгог Ми народа, верне Ми војске и патриотске владе. Захваљујем из дубине српске Ми душе Провићењу, које Ми је досудило да по милости Божијој и вољи народа заузмем престо славних Ми предака.

Молим Вас, Господине Председниче, и Ваше другове у влади, да примите Моје Краљевско признање са уверењем о Мојој особитој благонаклоности.

Живео српски народ!

Живела српска војска!

2. јуна 1903. год.

Женева.

П Е Т А Р С. Р.

Председник Народног Представништва Петар Велимировић објављује: да је конференција Представништва која је претходила овој седници овластила Председништво Сената и Председништво Народне Скупштине да заједнички саставе кандидацију за чланове депутације, која ће ићи Његовом Величанству Краљу, да Га поздрави и да Му преда изборни акт.

За тим позва секретара да прочита кандидацију.

Секретар Сената Светозар К. Поповић прочита ову кандидацију:

Петар Велимировић, председник Сената, Алекса М. Станојевић, председник Народне Скупштине, Стојан Д. Рибарац, први потредседник Народне Скупштине, Љубомир Давидовић, секретар Народне Скупштине, Станко Петровић, Милутин Станојевић, Риста Поповић, Милан Мостић, Драгомир Лазаревић, Сава Илић, Добротлав Ружић, Ђока Брачинац, Ђока Симић, Д-р Илија Коловић, Коста Борисављевић, Миливоје Савић, Миле Радојковић, Ђока Урошевић, Андра Николић, Д-р Мита Поповић, Ђока Стојковић, Живојин Тајсић, Д-р Јован Данић, Велимир Карић.

Председник стави на гласање ову листу и Представништво је усвоји једногласно.

Председник објави да је Народно Представништво усвојило кандидацију депутата,

који ће однети изборни акт Његовом Величанству Краљу.

Кад ће се депутатија кренути саопштиће се избраницима.

Председник закључи ову седницу у 8 часова после подне, а другу заказа за сутра у 9 часова пре подне. На дневном реду биће читање изборног протокола, који ће потписати сви народни посланици, и који

ће се после однети Његовом Величанству Краљу, а сутра у 11 часова пре подне биће благодарење у Саборној Цркви.

Председник,
Народног Представништва,
Председник Сената,
Петар Велимировић с. р.

Секретар,
Д-р Ст. Вукчевић с. р.

ПРОТОКОЛ ТРЕЋЕ СЕДНИЦЕ

НАРЕДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА

држане у Београду 3. јуна 1903. год. у 10 часова пре подне у краљевом двору.

Председавао Председник Сената,
Петар Велимировић
Секретар,
Д-р Станојло Вукчевић

1.

Председник Сената, Петар Велимировић, отвори седницу у 10 часова пре подне и позва Народно Представништво да чује одговор Његовог Величанства Краља на поздрав Народног Представништва.

Депеша гласи:

Господину

Пери Велимировићу

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА

Народно Представништво Миле Ми Отаџбине заслужило је за сва времена Моју Краљевску захвалност, што је, водећи рачуна о интересима драге Ми Отаџбине, придружило глас свој гласу Словеншића, те је у пуном сагласију са њим позвало Мене на престо славних Ми предака, и прва реч, коју Народном Представништву потресено Ми српско срце упућује, нека буде завет Мој, да ћу до века бити први заштитник народних слобода и најревноснији уставни чувар права Народног Представништва.

Живео драги Ми народ српски!
Живели његови верни Ми представници!

П Е Т А Р с. р.

Народно Представништво се одазва са:
Живео!

За тим је прочитано поздравну депешу Народног Представништва која гласи:

КНЕЗУ
ПЕТРУ КАРАЂОРЂЕВИЋУ

ЖЕНЕВА.

Народно Представништво Краљевине Србије на данашњој својој свечаној седници, изабрало Вас је једнодушно и одушевљено за наследнога Краља Србије.

Потписаном Председништву висока је част најучтивије поднети Вам своју најтоплију одушевљену честитку.

Председник
Народног Представништва
Петар Велимировић с. р.

Председник
Народне Скупштине,
Алекса Станојевић с. р.

Потпредседник Сената,
Глиша Гершић с. р.

Потпредседници
Народне Скупштине,
Стојан Рибарац с. р.
Љубомир Станојевић с. р.

2.

Секретар Сената, Доброслав Ружић, прочита протокол прве седнице Народног Представништва о ревизији Устава и избору Владаоца.

Председник Сената, Петар Велимировић, примећује да у протоколу није казато, да је изабран за наследног Краља Србије.

Секретар Доброслав Ружић прима при медбу и уноси у протокол речи: „изабран за Краља Србије са правом наслеђа престола у Његовој династији“.

Сенатор Павле Вуковић изјављује: да у протоколу није прецизирено о томе, у коме правцу има Устав да се промени. С тога мисли да би то требало одређеније казати.

Председник Министарског Савета г. Јован Ђ. Авакумовић мисли да у протоколу треба казати: Да је Народно Представништво решило, да се уставне измене имају учинити у духу Устава од 1888. год.

Председник Сената, Петар Велимировић, мисли да би требало казати овако:

„Народна Скупштина и Сенат, у својој заједничкој седници, донели су овакву одлуку о изменама Устава:

„Народно Представништво једногласно одлучује да се враћа на снагу Устав од 22. децембра 1888. године, и сви политички закони који су по њему донесени са изменама и допунама, које су потребне према данашњим политичким приликама, а које ће се донети још у току овога сазива Народног Представништва, а пре него се изабрани Владар на њ закуне.“

Народни посланик Настас Петровић пита Представништво, је ли истина да је потпредседник Сената, г. Гершић дао оставку на то звање.

Министар спољних послова г. Љуба Кљевић изјављује да је г. Гершић заиста поднео оставку на звање потпредседника Сената.

Председник Сената Пера Велимировић. Као што видите, Влада тврди да је г. Гершић заиста поднео оставку на звање потпредседника Сената.

Настас Петровић продужује:

Господо народни посланици! Вама је познато да смо ми поред важног питања о избору Господара, решили и друго важно питање о измени Устава у духу Устава од 1888. године, — и то само донекле. Па како смо јуче изабрали депутацију, која ће однети Његовом Величанству Краљу изборни акт, и како су у ту депутацију ушли и председник Сената и председник и први потпредседник Скупштине, — то остаје други потпредседник који ће руководити седницама. Међутим у Сенату не остаје ни председник ни потпредседник и нема никог који ће руководити седницама те би на тај начин били у немогућности да довршимо ревизију Устава. С тога мислим да ћете се ви сложити у томе, а и Влада неће имати ништа против тога, да се и са овим послом похита, те да свршимо уставно питање, па онда депутација да иде у Женеву.

Председник Министарског Савета Јован Ђ. Авакумотић изјављује, да је и Влада мислила тако: да се прво изврши ревизија Устава, па депутација да иде у Женеву.

Председник Народног Представништва ставља на гласање предлог г. Петровића који представништво усвоји.

Председник објављује да је предлог г. Настаса Петровића Народно Представништво усвојило.

3.

Председник за тим објави Представништу да ће данас у 11 часова пре подне бити благодарење у Саборној цркви, па с тога позива чланове Народног Представништва да заједнички пођу у цркву, а после позва чланове да дођу после подне у 4 часа да потпишу изборни акт.

Народни посланик Сима Катић вели да је Народна Скупштина решила, да се предлог о промени Устава огласи као хитан. Стога тражи да се измене још данас изнесу на решење.

Министар просвете и црквених послова г. Љуба Стојановић мгли да се после подне може свршити п гписивање изборног акта и да Скупштина може држати

седницу у 5 часова после подне, па да цео овај посао измене Устава сврши још данас. Сенат може имати седницу сутра у 8 часова, те да и он то сврши, а прек-сутра депутација може да се крене на пут.

Председник стави на гласање овај предлог и Представништво га једногласно усвоји.

За тим закључи седницу у $10\frac{1}{2}$ часа пре подне.

**Председник
Народног Представништва
Председник Сената,
Петар Велимировић с. р.**

Секретар,

Д-р Станојло Вукчевић с. р.

ПРОТОКОЛ ДРУГЕ СЕДНИЦЕ

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

друже 4. јуна 1903. године у Београду.

Председавао Председник Сената,

Петар Велимировић

Секретар,

Светозар К. Поповић

1.

Председник отвори седницу у $4\frac{1}{2}$ часа по подне, и пошто објави дневни ред, позва секретара да прочита записник прве седнице Сената.

Секретар Доброслав Ружић прочита записник, и Сенат га прими без примедбе.

2.

За тим је положио заклетву сенатор г. Јеврем Андоновић.

3.

Председник моли да Сенат саслуша једно саопштење Г. Министра Председника.

Председник Министарског Савета Г. Јован Ђ. Авакумовић изјављује, да му је пријатно саопштити Сенату депешу, коју је Његово Величанство Цар Руски благоризвелео послати Његовом Величанству Краљ Србије, која гласи:

»ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ

Краљу Србије Петру

ЖЕНЕВА.

Сазнавши да су Вас Сенат и Скупштина једногласно избрали за Краља Србије, Мени је драго изјавити Вашем Величанству Моје искрене жеље које гајим за напредак Ваше Отаџбине.

Нека Вам Бог помогне у свему што будете предузели за срећу Вашега народа.

НИКОЛА.«

(По прочитању депеше сви сенатори једногласно и одушевљено узвикнуше: Живео Цар! Живео! Живео!)

Никола Пашић изјављује да сматра да ће бити веран израз осећања свију г. г. сенатора, ако искаже срдачну благодарност Цару и Императору велике и братске Русије, Императору Николају II, који је у овом тешком и озбиљном времену први похитао да поздрави нашег изабраног Краља Петра и да се тим својим високим чином придружи општој жељи српскога народа. У то име кличе: Живео Његово Величанство Император Николај II, Живела Русија! (Сенат се одазва одушевљено са трипут: Живео Император Николај! Живела Русија!)

Потпредседник Гл. Гершић предлаже да ова реч г. Пашића уђе у записник сенатски.

4.

Председник изјављује, да ће реч г. Пашића ући у записник, а затим саопштава Сенату, да је на јучерашњој заједничкој конференцији Народно Представништво изјавило жељу, да се изасланство, које је

изабрано да поздрави Његово Величанство Краља и однесе му изборни акт, попуни, јер се нашло да би требало у тој депутацији да буде представника из свих крајева наше земље, док међутим извесни крајеви изабраном депутацијом нису били заступљени.

Председништво Сената одазвало се тој жељи Народног Представништва, и у споразуму с Председником Народне Скупштине, изабрало је у депутацију још ова лица: г. г. Јована Николића и Мелентија Божовића, посланике; Јована Шаранца и Владу, Љотића сенаторе, па пита Сенат, да ли одобрава овај поступак. (Сенат одобрава).

За тим саопштава да је на дневном реду предлог о изменама Устава који је Народна Скупштина усвојила и који је Влада Сенату поднела. Моли Сенат да саслуша предлог.

5.

Секретар Светозар К. Поповић прочита предлог и Сенат га огласи као хитан.

Председник објави да ће предлог одмах упутити надлежном одбору на проучење, и да је $\frac{1}{4}$ часа одмора.

(После одмора).

6.

Председник саопштава да је одбор, који је имао да оцени предлог за измене и допуне у Уставу свршио свој посао, и моли Сенат да саслуша одборски извештај.

7.

Известилац Андра Николић прочита одборски извештај, у коме сенатски одбор усваја нацрт Устава у свему онако како га је и Народна Скупштина усвојила, па моли да га и Сенат прими.

8.

Сенатор Светозар Милосављевић управља питање о овоме: пошто у II делу прелазног наређења стоји, да с обнародовањем овога Устава ступају на снагу, у колико не стоје у опреци с одредбама овога Устава, и извесни закони, па мисли да се ово има разумети тако, да ови закони остају у важности дотле, док се редовним законским

путем не изврше измене у њима. Дакле ако се тако има разумети ова одредба, и ако и Влада то тако разуме, — онда моли г. Министра Председника, да он то овде изјави, те да после не би било нејасности и двосмислености.

9.

Известилац Андра Николић изјављује, да баш због тога, што је над овим наређењем исписано „прелазно наређење“ — држи и он и сви у одбору да друкчијег тумачења не може ни бити, и сви су у одбору сагласни да ће добро бити, да, зарад боље тачности поједињих ствари, замоле владу да изјави, да ли и она пристаје на овако посматрање, те да би то могло ући у записник сенатски.

10.

Председник Министарског Савета Јован Ђ. Авакумовић у име владе изјављује, да се потпуно слаже са гледиштем г. известиоца у томе: да ће ти закони важити донде, док се у њима не изврше измене редовним путем. Пристаје да се ова сагласност између одбора и владе стави у записник, те да доцније не би било противног тумачења. (Сенат прима).

11.

Стојан Бошковић моли да се прелазно наређење под бр. 40 боље стилизује, јер вели да није доста логично казано оно, што се хтело.

Потпредседник Гл. Гершић напомиње да ово, што је напоменуо г. Милосављевић, треба напоменути у специјалној дебати а не овде, и моли да се говори само у начелу ако ко још има шта да каже. (Чује се: нема).

12.

Председник објављује, да, пошто се нико више не јавља за реч, да се приступа поименичном гласању „за“ и „против“.

Секретар Светозар К. Поповић прозива сенаторе ради гласања.

Председник објављује да је гласало свега 38 сенатора и сви су гласали „за“, — и према томе оглашује да је овај предлог у начелу примљен, моли да се пређе на специјалну дебату.

13.

Никола Пашић моли г. известиоца или онога, који буде читател поједине чланове, да увек каже који члан остаје по старом а који се мења.

14.

Секретар Доброслав Ружић чита чланове Устава. Чланови 1—78 примљени су без дебате. Код члана 79.

Љуба Ковачевић тражи да се у Уставу изрично каже, да се у број од 4500 пореских глава, који има да бира по једног посланика, не рачуна и број пореских глава у варошима које саме за се бирају по једног или по два посланика. Ово је потребно због тога, што је у прошлости било у овоме злоупотреба.

Известилац Андра Николић моли да се не улази у расправу овога питања, јер Устав у начелу каже, на колико пореских глава долази по један посланик, међутим изборни закон даје ближе одредбе, и тамо ће се ово питање прецизирати.

Затим Сенат прима и овај члан како је прочитан.

15.

Секретар Др. Станојло Вукчевић наставља читање.

Чланови 80—102 примљени су без дебате. Код члана 103.

Љуба Ковачевић примећује да се бројеви чланова 92 и 94 поправе, пошто они сада добивају друге бројеве.

Известилац Андра Николић вели да се то по себи разуме, и да ће се то при преписивању Устава исправити.

16.

Секретар Др. Станојло Вукчевић наставља читање.

Чланови 104—199 примљени су без дебате.

Код члана 200.

Стојан Бошковић моли да се ради боље стилизације, а у реченици: „ако је предлог учинио Краљ, он ће се....“ реч „он“ замени речима: „тад ће се предлог,“ јер сматра да се реч „он“ не односи на Краља већ на предлог.

Известилац Андра Николић прима напомену с тим да се при преписивању поменути члан стилизује према примедби г. Бошковића (Сенат усваја).

17.

Известилац Андра Николић чита члан 201, одељак I, који Сенат прими.

Код II. одељка.

Љуба Ковачевић примећује да се у овом одељку враћа закон о министарској одговорности од 30. јануара, 1891. године, а међутим у усвојеном члану 138. Устава вели се, да ће се нарочити закон донети у првој периоди Народне Скупштине, који ће ближе одредити поједине случајеве министарске одговорности, — па налази да овде има контрадикције.

Председник објашњава да обе те одредбе могу остати.

Сенат прима II одељак како је прочитан.

18.

Известилац Андра Николић пошто је прочитao III одељак прелазног наређења, у коме се говори о Државном Савету, напомиње да речи: „садашњи државни саветници разрешавају се од дужности“ ...не значе само да се имају разрешити од дужности, већ се имају ставити на расположење или у пензију.

Не мисли да се о овоме доноси формална одлука, која би се имала да упути Народној Скупштини на поновно решење, већ хоће само да констатује, да је и г. Министар Председник ову реченицу у седници сенатског одбора објаснио да се она тако има и разумeti, па моли г. Министру Председника, да то објашњење понови у седници Сената, те да оно уђе у протокол сенатског записника.

Јован Јовановић изјављује да, пошто су у принципу донели одлуку да ништа не мењају од онога што је Народна Скупштина решила и усвојила, то моли да остане како је предложено, иначе би се овај предлог морао враћати поново Народној Скупштини.

Потпредседник Гл. Гершић вели да ово није никакво законодавно тумачење о коме би имала Скупштина да решава, већ само

питање, како се прочитана реченица има разумети, и зато је боље да се она објасни и то објашњење да уђе у протокол.

Председник Министарског Савета Ј. Б. Авакумовић изјављује да се овде не мења ништа од онога што је Народна Скупштина усвојила, него се тражи да он изјави пред Сенатом како се ова одредба има разумети. Због тога изјављује: да се садашњи државни саветници неће само разрешити, већ ће се ставити на расположење или у пензију. Моли да то уђе у записник. (Сенат усваја).

19.

Известилац Андра Николић продужује читање прелазног наређења, које Сенат до краја усваја.

20.

Председник оглашује да је овим целокупан Устав у специјалној дебати примљен и да се има приступити поименичном гласању.

Секретар *Др. Станојло Вукчевић* прозива сенаторе да гласају.

Председник саопштава да је гласало свега 35 сенатора и да су сви гласали „за“. И тако је Устав једногласно примљен. (Чује се: Нека је са срећом! Дај Боже!) 21.

Председник затим саопшти Сенату да је дневни ред иссрпљен, но да се г. г. сенатори не разилазе из Београда него да остану на окупу ако би било каквога посла за који ће се случај позвати у седницу. У исто време саопштава да ће изабрана депутација за ношење изборног акта Његовом Величанству Краљу похи у петак у 5 часова изјутра, и тиме закључи данашњу седницу.

Седница је трајала до 8 часова увече.

Председник Сената,
Пера Велимировић с. р.

Секретар,
Светозар К. Поповић с. р.

ПРОТОКОЛ ТРЕЋЕ СЕДНИЦЕ

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

друже 9. јуна 1903. год. у Београду

Председавао потпредседник

Г. Гершић

Секретар,

Ј. М. Жујовић

1.

Потпредседник Г. Гершић отвори седницу у $10\frac{1}{4}$ пре подне и позва сенатора Стојана Новаковића који данас први пут присуствује седници Сената, да положи зајмлетву.

Сенатор Стојан Новаковић положи зајмлетву пред Сенатом.

2.

Секретар *Св. К. Поповић* прочита записник II седнице Сената, који би примљен без примедаба.

3.

Стојан Бошковић обраћа пажњу Сената да је нови Устав објављен без потписа чланова Народног Представништва и предлаже да се то накнадно учини.

После кратких објашњења од стране г. г. Л. Пачуа, Ст. Бошковића, Н. Пашића и потпредседника Г. Гершића одлучено је: да сенатори потпишу примерак Устава који ће се чувати у архиви Сената, а потпис оригиналa да се изврши у споразуму с Владом и Народном Скупштином.

4.

Секретар *Ј. М. Жујовић* прочита молбу Светолика Ђорђевића, поштара у пензији, да му се накнади одело које је упропастио спасавајући државну пошту из Мораве.

Молба је упућена надлежном одбору.

5.

Секретар *Ј. М. Жујовић* прочита указ којим се уважава оставка коју је на чланство Сената поднео ќенерал А. Богићевић.

Примљено је к знању.

6.

Јован Ж. Јовановић предлаже да се из средине Сената изберу два члана, који ће учествовати у комисији коју је Влада одредила за попис архиве бившег Краља Александра, његове приватне имовине и државне својине која је Круни стављена на расположење. Исто тако да Скупштина одреди два своја члана.

Овај су предлог својим разлозима поткрепљивали *Стојан Бошковић*, *Др Л. Пачу*, *Стојан Новаковић*.

Љ. Ковачевић предлаже да у тој комисији буде и управник Државне Архиве.

Драгутин Стаменковић изјављује да ово важно питање не треба решавати без споразума с Владом.

Д-р Л. Пачу мисли да се предлог може сада у начелу усвојити, па о томе Скупштина и Влада известити.

Стојан Новаковић држи да се ово може примити као жеља, која се прописаним путем може ивести.

Ј. Ж. Јовановић мисли да Сенат, као један део законодавног тела, може доносити права решења, а не само жеље и молбе.

Драг. Стаменковић примећује да све ово неће вредети, јер се већа и решава без Владе.

Ник. Пашић држи да ово не би било неко законодавно решење већ само један закључак, који ће се саопштити Влади и Народној Скупштини, а ако Сенат жели да има силу законодавног решења, онда да поступи по пословнику.

Стојан Бошковић изјављује да је боље овоме донети одлуку но да се само као жеља изрази.

Андра Ђорђевић доказује да Сенат уставно не постоји од како је Устав јуче обнародован, већ само Народно Представништво у целини. Према томе свака би се одлука могла донети само у заједничкој седници Народног Представништва а не може за себено у Сенату.

Никола Пашић и *Г. Гершић* доказују неумесност назора предговорниковаих, разла-

гањем о прелазним наређењима и мерама којима се нов уставни живот има увести.

Драг Стаменковић разуме да Сенат и Скупштина постоје докле Краљ заклетву не положи а после Сенат престаје, а остаје само Народна Скупштина.

Потпредседник Г. Гершић обара ово мишљење па утврђује да су ова питања могла бити на дневном реду док Устав није довршен, а сада је излишан сваки разговор о томе. Позива сенаторе да говоре само о предлогу *Ј. Ж. Јовановића*.

Председник Министарског Савета Ј. Ђ. Авакумовић изјављује да се о овоме предлогу не може ништа решавати, јер није био стављен на дневни ред који је Влади био саопштен.

О самој пак ствари Влада је већ наредила што је требало наредити; а резултат ће саопштити Народном Представништву.

Стојан Бошковић и *Л. Пачу* поново изложу потребу да се овом приликом тачно издвоји Крунска имовина од приватне својине Краљеве.

Љуба Ковачевић и *Драг. Стаменковић* мисле да би се ово као жеља могла већ данас исказати.

Никола Пашић предлаже да се узме у поступак као предлог и стави на дневни ред кад то одреди Председништво.

Потпредседник Г. Гершић изјављује да ће се ово питање ставити на дневни ред идуће седнице и о томе Влада известити.

7.

Потпредседник Г. Гершић позва Сенат да избере рачунски одбор.

После објашњавања о броју чланова у томе одбору решено је да се сем потпредседника изберу још три члана. За контролисање гласова изабрани су коцком Михајло Вујић и *Ј. Ж. Јовановић*.

Затим су поименичним тајним гласањем изабрани за чланове одбора: Тодор Михајловић са 27 гласова, *Ј. Ж. Јовановић* 24 гласа, *Љ. Ковачевић* са 23 гласача.

8.

На питање потпредседника *Г. Гершића*, да ли у записнику ове седнице треба поменути и случајни говор о питању: да ик

Сенат још постоји, решено је унети у записник да сви сенатори сем двојице мисле да мандат Сенаторима вреди до 8. септембра ове године.

9.

Потпредседник Гл. Гершић позва сенаторе да потпишу примерак Устава, који ће се чувати у архиви Сената.

Потписивање је извршено по азбучноме реду.

Седница је затворена у подне.

Потпредседник Сената,
Гл. Гершић с. р.

Секретар,
Ј. М. Жујовић с. р.

ПРОТОКОЛ ЧЕТВРТЕ СЕДНИЦЕ

НА РОДНОГ ПРЕДСТАВНИШТВА
држане 12. јуна 1903. год. у Београду у дворани народне скупштине

Председавао Председник Сената,

Петар Велимировић

Секретар,

Јован М. Жујовић

Око $8\frac{1}{2}$ часова пре подне дошли су у дворану Народне Скупштине г. г. сенатори и народни посланици у скуп Народног Представништва, и пошто је извршено водо-освећење, при коме је чинодејствовао Његово Високопреосвештенство Архиепископ београдски и Митрополит Србије г. Инокентије са два свештеника и ђаконом, узео је реч:

Председник Пера Велимировић: — Да-нашња седница Народног Представништва отворена је.

Молим господу чланове Народног Представништва, да изволе причекати док Његово Величанство Краљ Петар дође у седницу, да положи заклетву на земаљски Устав пред Народним Представништвом. (Завим председништво Сената и председништво Народне Скупштине изађе из дворане у дочек Његовом Величанству Краљу).

У $9\frac{1}{4}$ часова пре подне Његово Величанство Краљ Петар I., у пратњи председништва Сената и председништва Народне Скупштине, господе Министара и Своје дворске свите, уђе у дворану скупштинску поздрављен од стране сенатора и народних посланика одушевљеним узвицима: Живео!

Његово Величанство Краљ, при ступању у дворану, поздрави сенаторе и народне посланике речима: Помози Бог, браћо! — на што се сви ови одазваше са: Бог ти помогао, Господару!

За тим је Његово Величанство Краљ Петар I. усмено положио овакву заклетву на Устав:

„Ја, Петар I., ступајући на престо Краљевине Србије и примајући Краљевску власт, заклињем се свемогућим Богом и свим што Ми је најсветије и најмилије на овоме свету, да ћу чувати независност Србије и целину државне области, да ћу земаљски Устав неповредан одржати, да ћу по њему и законима владати, и да ћу у свима Мојим тежњама и делима добро народа пред очима имати. Изричући свечано ову Моју заклетву пред Богом и Народом, призовам за сведока Господа Бога, коме ћу одговор давати на страшноме његовом суду. Тако Ми Господ Бог помогао! Амин!“

При закљињању чинодејствовао је Његово Високопреосвештенство Архиепископ београдски и Митрополит Србије, Г. Ионкентије са два свештеника и ћаконом.

Пошто је Његово Величанство Краљ потписао оригинал положене заклетве, одржано је благодарење, које је завршено молитвом: „на многа љета“ уз учешће целог Народног Представништва.

За овим се Његово Величанство Краљ оправдио са Народним Представништвом речима: Збогом, браћо! и удалио се из скupштинске дворане испраћен громким и одушевљеним узвицима: Живео, Живео! Живео! Пошто се Његово Величанство Краљ удалио из дворане, Председник Петар Велимировић констатовао је: да је Његово Величанство Краљ Петар I. пред Народним Представништвом положио прописну Краљевску заклетву, па је позвао чланове Народног

Представништва да и они своју заклетву положе по пропису чл. 106. Устава.

Тада су сви присутни сенатори и народни посланици положили заклетву на Устав, при чему је чинодејствовао Његово Високопреосвештенство Архиепископом београдски и Митрополитом Србије г. Ионкентије са два свештеника и ћаконом.

Пошто су сенатори и народни посланици положену заклетву и потписали, раздата им је Краљева Прокламација.

За тим је Председник Петар Велимировић закључио ову седницу Народнога Представништва, која је трајала до 10 час. пре подне.

Председник
Народног Представништва,
Председник Сената,
Петар Велимировић с. р.
Секретар,
Јован М. Жујовић с. р.

ПРОТОКОЛ ЧЕТВРТЕ СЕДНИЦЕ

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

друже 16. јуна 1903. године у Београду.

Председавао председник сената,

Петар Велимировић

Секретар,

Светозар К. Поповић

1.

Председник **Петар Велимировић** отвори седницу у $9\frac{3}{4}$ часа пре подне, и позва секретара да прочита записник треће седнице,

2.

Секретар **Јован М. Жујовић** прочита записник треће седнице, који би усвојен пошто су учињене извесне измене које су на њу учинили сенатори Никола Пашић и Стојан Новаковић.

3.

Председник саопштава Сенату молбу сенатора Д-р Лазе Илића, којом моли за одсуство до краја ове сесије. Сенат одобрава тражено одсуство.

За тим председник објави да је на дневном реду избор финансијског одбора и ради споразума о кандидатима даје $\frac{1}{4}$ часа одмора.

(После одмора)

4.

Председник позива сенаторе да приступе гласању, а после свршеног гласања објављује да су апсолутном већином гласова изабрани у одбор финансијски г. г. Д-р Лаза Пачу, **Јован Ж. Јовановић**, Д-р Михајло Вујић, **Јован Мишковић** и Тодор Михајловић. У исто време саопштава да је на дневном реду избор оцењивачког одбора и ради попуњавања гласачких листића даје 5 минута одмора.

(После одмора)

5.

Председник позива секретара да прозива сенаторе ради гласања, а по свршеном гласању објави да су апсолутном већином гласова изабрани у одбор оцењивачки: г. г. Никола Пашић, Стојан Новаковић, Ђорђе Симић, Андра Николић и Милутин Марковић, — и умоли изабране чланове оба одбора да се што пре конституишу и о томе известе Председништво.

За тим објави да се прелази на последњу тачку дневног реда а на име о предлогу сенатора г. Јоце Ж. Јовановића и позва секретара да прочита предлог.

6.

Секретар Јован Жујовић прочита предлог којим се моли Сенат, да из своје средине изабере два члана, који ће учество-

вати у комисији коју је Влада одредила за попис архиве пок. Краља Александра, као и његове приватне имаовине и државне имаовине која је њему била на располажењу.

7.

Председник предложи и Сенат усвоји да се прочитани предлог упути оцењивачком одбору, и кад одбор поднесе извештај, онда да се о њему решава.

А затим објави да је данашњи дневни ред исцрпљен и седницу закључи, а кад ће бити идућа седница јавиће се.

Седница је трајала до $11\frac{1}{2}$ часова пре подне.

Председник Сената,

Петар Велимировић с. р.

Секретар,

Светозар К. Поповић с. р.

ПРОТОКОЛ ПЕТЕ СЕДНИЦЕ

С Е Н А Т А К Р А Ј Е В И Н Е С Р Б И Ј Е

држане 17. јуна 1903. године у Београду.

Председавао Председник Сената,

Петар Велимировић

Секретар

Д-р Ст. Вуčевић

Председник отвори седницу у $9\frac{1}{2}$ часова пре подне и позва Сенат да саслуша протокол четврте седнице.

Секретар Светозар К. Поповић прочита протокол, који би примљен без примедбе.

Секретар Јован М. Жујовић прочита извештај одбора финансијског и оцењивачког, који су се конституисали.

Председник објави, да је на реду саопштење Владе.

Председник Министарског Савета г. Јован Б. Авакумовић прочита Указ Његовог Величанства Краља, који гласи:

МИ

П Е Т А Р І

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог Председника Нашег Министарског Савета, Министра без портфеља, а на основу другог одељка члана 54. Устава, овлашћујемо Председника Нашег Министарског Савета да, читањем овог Указа, у Наше име објави: да се закључују седнице Народног Представништва, сазваног, Прокламацијом Владе Краљевине Србије од

29. маја ове године, за 2. јуни ове године | Председник Нашег Министарског Савета
у Београду. | нека изврши овај указ.

17. јуна 1903. год.

у Београду.

Председник

*Министарског Савета,
Министар без портфеља*

Ј. Ђ. Авакумовић с. р.

*Министар
иностраних дела,*

Љубомир Каљевић с. р.

*Министар војни,
генерал,*

Јов. Атанацковић с. р.

*Министар
народне привреде,*

Ђорђе А. Генчић с. р.

*Министар грађевина,
генералштабни пуковник,*

Алекс. Машин с. р.

*Министар
унутрашњих дела,*

Стој. М. Протић с. р.

Министар правде,

Љубомир Живковић с. р.

*Министар
просвете и црквених послова,*

Љуб. Стојановић с. р.

Министар финансија,

Д-р В. С. Вељковић с. р.

По прочитаном Указу Сенат се одазва са: Живео.

Председник закључи седницу у $9\frac{3}{4}$ часова пре подне.

Секретар

Д-р Ст. Вукчевић с. р.

П Е Т А Р с. р.

Председник Сената

Пера Велимировић с. р.

32926